

Uzasadnienie

Petycja firmy z siedzibą w Zaściankach dotycząca żądania obniżenia podatku od środków transportowych w 2025 roku wpłynęła w dniu 20 maja 2025 roku.

Komisja Skarg, Wniosków i Petycji na posiedzeniu w dniu 24 lipca 2025 r. rozpatrzyła wniesioną petycję oraz opracowała projekt uchwały Rady Gminy Grabówka w tym zakresie.

Firma, jako przedsiębiorca transportowy zwróciła się do Rady Gminy Grabówka z petycją wnioskiem o obniżenie stawek podatku od środków transportowych przyjętych uchwałą Nr I/16/2025 Rady Gminy Grabówka z dnia 1 stycznia 2025 r. w sprawie określenia wysokości stawek podatku od środków transportowych (Dz. Urz. Woj. Podl. poz. 14, 507 i 892) co najmniej do poziomu przed 1 stycznia 2025 r., wskazując, iż przyjęte przez Gminą Grabówka podatki są jednymi z wyższych w województwie i skutecznie uniemożliwiają funkcjonowanie oraz rozwój firm branży transportowej na naszym terenie. Ponadto wskazali, iż wysokość podatku od środków transportowych stanowi znaczący koszt funkcjonowania firm branży transportowej i z tego względu może to skutkować zamiarem zmiany siedziby. Zdaniem ww. przedsiębiorcy stawki podatku powinny być uchwalone w wysokości obowiązującej na terenie Gminy Supraśl.

Ustosunkowując się do petycji zważono co następuje:

W dniu 1 października 2024 r. zostało wydane rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie utworzenia gminy Grabówka (Dz. U. poz. 1454). Gmina Grabówka jest podstawową jednostką lokalnego samorządu terytorialnego, powołaną z dniem 1 stycznia 2025 roku dla organizacji życia publicznego na swoim terytorium. Na podstawie art. 4e ust. 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1465, z późn. zm.) to Pełnomocnik do spraw utworzenia Gminy Grabówka przejmuje wykonywanie zadań i kompetencji organów gminy do czasu ich wyboru. Wykonuje on jednocześnie zadania rady gminy i wójta, przynosi to skutek w postaci podejmowania przez Pełnomocnika do spraw utworzenia Gminy Grabówka uchwał w imieniu Rady Gminy Grabówka.

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej przyznaje jednostkom samorządu terytorialnego prawo ustalania wysokości podatków i opłat lokalnych w zakresie określonym w ustawie, a tym samym powala im w ten sposób kreować lokalną politykę fiskalną. Podatek od środków transportowych jest jednym z podatków lokalnych, którego konstrukcja jest regulowana przez ustawę z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz. U. z 2025 r. poz. 707). Podatek od środków transportowych jest świadczeniem stanowiącym w całości dochód budżetu gminy, realizowanym przez samorządowy organ podatkowy i ma charakter majątkowy. Oznacza to, że opodatkowaniu nim podlegają określone składniki majątku, a za podatnika co do zasady uznaje się podmiot któremu przysługuje prawo własności środka transportowego.

Na mocy art. 10 ust. 1 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych Rada Gminy Grabówka, kompetencje której w okresie od 1 stycznia do 22 marca 2025 r. wykonywała Pani Ewa Bończak-Kucharczyk Pełnomocnik do spraw utworzenia Gminy Grabówka, określiła, w drodze uchwały, wysokość stawek podatku od środków transportowych obowiązujących na terenie Gminy Grabówka. Wejście w życie przepisów praw miejscowego oznacza, że uzyskuje on moc prawną

i w konsekwencji ma zastosowanie do określonych zdarzeń i stosunków. Przedmiotowa uchwała weszła w życie z dniem jej ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Podlaskiego z mocą obowiązującą od 1 stycznia 2025 roku z uwagi na fakt, iż to z dniem 1 stycznia 2025 roku została utworzona nowa gmina i konieczne było podjęcie z tą datą wszystkich aktów prawa miejscowego z uwagi na utratę mocy obowiązującej uchwał uchwalonych przez Radę Miejskiej Supraśl przed zmianą granic gmin, za wyjątkiem aktów prawa miejscowego z zakresu planowania i zagospodarowania przestrzennego - art. 4eb ust. 2pk.1 ustawy o samorządzie gminnym.

Artykuł 4 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (Dz. U. z 2019 r. poz.1461) wyraża generalną zasadę, że akty normatywne (m.in. akty prawa miejscowego organów stanowiących jednostek samorządu terytorialnego) zawierające przepisy powszechnie obowiązujące, ogłaszane w dziennikach urzędowych, wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ich ogłoszenia, chyba że dany akt normatywny określi termin dłuższy. Natomiast w art. 5 ustawy ustawodawca zawarł niejako wyłom od ww. zasady, wskazując, że powyższe nie wyłącza możliwości nadania aktowi normatywnemu wstecznej mocy obowiązującej, jeżeli zasady demokratycznego państwa prawnego nie stoją temu na przeszkodzie. Z wzajemnego stosunku art. 4 ust. 1 i art. 5 ustawy wynika jednak, że zakaz z art. 4 ust. 1 nie ma charakteru bezwzględного i w sytuacjach nadzwyczajnych można od niego odstąpić, stosując przy nadawaniu wstecznej mocy wspomniany art. 5. Jednak warunkiem koniecznym dla zastosowania tego uregulowania jest to, aby taka operacja nie sprzeciwiała się zasadom demokratycznego państwa prawnego. Zatem zakaz ustanawiania retroaktywnego prawa nie ma charakteru bezwzględного, absolutnego i w sytuacjach nadzwyczajnych ustawodawca może od niego odstąpić.

Władztwo podatkowe gminy w zakresie tego podatku ma charakter częściowy, tzn. dotyczy tylko niektórych jego elementów konstrukcyjnych. Organy gminy nie mają możliwości bezpośredniego wpływania na: podmiot, przedmiot i podstawę podatku, natomiast - w ograniczonym zakresie - mogą regulować inne elementy techniki podatkowej. Uprawnienia te sprowadzają się do możliwości ustalania stawek podatkowych, które jednak nie mogą być większe niż stawki maksymalne określone w ustawie i corocznie waloryzowane na podstawie wskaźnika inflacji. Rada gminy może dokonać wyłącznie ich obniżenia (jednak nie mniej niż do wysokości stawek minimalnych lub uchwalić stawki na poziomie maksymalnym. Oznacza to również, że wysokość tego podatku jest ustalana na dany rok podatkowy, a podatek ten jest pobierany według jednej skali podatkowej w trakcie całego roku podatkowego, jedynie zaś płatność tego podatku następuje w terminach określonych w ustawie o podatkach i opłatach lokalnych. Stawki te są określone na rok podatkowy od dnia 1 stycznia do końca grudnia. To nie uchwała bowiem, ale ustawa o podatkach i opłatach lokalnych nakłada obowiązek płacenia podatku przez właścicieli środków transportowych za cały rok podatkowy. Oznacza to również, że wysokość tego podatku jest ustalana na dany rok podatkowy, a podatek ten jest pobierany według jednej skali podatkowej w trakcie całego roku podatkowego, jedynie zaś płatność tego podatku następuje w terminach określonych w ustawie o podatkach i opłatach lokalnych. Zakres przedmiotowy opodatkowania określa również ustawa, a tym samym uchwała nie może go zmieniać. Ponadto zmiana stawek podatku w trakcie roku podatkowego dotyczy już ukształtowanych zobowiązań podatkowych. Ich modyfikacja jest możliwa jedynie w wyjątkowych przypadkach przewidzianych w ustawie.

Zmniejszenie obowiązku podatkowego z jednej strony są one korzystne dla podatnika, ale dla budżetów gmin zawsze wiąże się z utratą dochodów. Gminy, które często muszą równoważyć swoje budżety muszą brać pod uwagę również inne czynniki:

- 1) -stabilność finansowania;
- 2) -wpływ na wysokość przynależnej gminie subwencji ogólnej;
- 3) -redukcja/zwiększenie finansowania zadań własnych.

Pierwszym skutkiem obniżenia stawek podatku od środków transportowych jest spadek dochodów z tego tytułu. Zmiana wysokości dochodów nie jest jedyną konsekwencją podjęcia takiej decyzji. Zgodnie z przepisami ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego w celu ustalenia części wyrównawczej subwencji ogólnej lub wpłat dokonywanych przez jednostkę samorządu terytorialnego przyjmuje się dochody, które dana jednostka może uzyskać, stosując do ich obliczenia górne granice stawek podatków obowiązujące w danym roku.

Podczas rozpatrywania ewentualnego obniżenia stawek podatkowych nie należy ograniczać się jedynie do analizy relacji wysokości stawki podatkowej do liczby zarejestrowanych podatników czy środków transportowych. Wzrost lub spadek liczby podmiotów objętych tym podatkiem rzutuje pośrednio również na dochody z tytułu podatku od nieruchomości, podatku dochodowego od osób fizycznych i osób prawnych. Rozpatrując następstwa budżetowe obniżenia stawek podatku od środków transportowych należy mieć również na uwadze zmiany poziomu dochodów z innych źródeł oraz znaczące zmiany poziomu niektórych wydatków związanych np.: z finansowaniem oświaty, wydatków na energię elektryczną, remonty i inwestycje itp. Obniżenie stawek podatku od środków transportowych nie jest jednak środkiem służącym do polepszenia sytuacji ekonomicznej podatników. W znaczący sposób nie zapobiegnie też spadkowi rentowności w danej dziedzinie działalności gospodarczej, nie wpłynie na liczbę przewozów czy na stawki przewozowe. Podatek od środków transportowych jest jednym z wielu kosztów ponoszonych przez przedsiębiorców. Różnice w wysokości opodatkowania danym roku podatkowym w poszczególnych gminach nie są w stanie rekompensować innych istotnych czynników wpływających na lokalizację przedsiębiorstw transportowych.

Znaczący wpływ na rynek usług transportowych wywierają przede wszystkim działania podejmowane na szczeblu krajowym a nie samorządowym, koncentrujące się wokół ubezpieczeń społecznych, czy stawek podatków odprowadzanych do budżetu państwa, norm emisji spalin czy stawek cła na importowane samochody.

Wbrew autorom petycji obniżenie stawki podatku od środków transportowych spowoduje obniżenie dochodów budżetowych, na co Gmina Grabówka w bieżącej sytuacji finansowej nie może sobie pozwolić.

Mając powyższe na uwadze opinię Komisji Skarg, Wniosków i Petycji uznają się petycję w sprawie obniżenia stawek podatku od środków transportowych za niezasadną.